

Gerandisdagar við Ip-kiss

Bólkurin Ip-kiss úr Eysturoynni hevur givið út fløgu við 10 luttum og væljómandi poppløgum. Ip-kiss og sangarinnan Siri Hansen hava leikt í 3 ár og m.a. verið við til Prix Føroyar og eru á savnsfløguni Rock í Føroyum 2, men nú er ein fløga við bólkinum sjálvum komin og hon nevntur Every Day

DAGFINN OLSEN

Friggjadaginn var lítill konsert í hølnum hjá Tutl í Gongini í Havn.

Ip-kiss við Siri Hansen á odda leikti lög av nýggju fløguni Every Day, ið kom út henda dag.

Ip-kiss er ikki ókendur bólkur. Bólkurin hevur leikt í 3 ár og kom í finaluna í Prix Føroyar kappingini í 1997 og var við á savnsfløguni Rock í Føroyum 2. Tónleikurin á nýggju fløguni er poppur og løgini minna um høvuðsráðið í poppinum, sum er frammí í lottuni.

Bólkurin metur sjálvur, at stíllurin hjá Siri kann sammetast við Madonna og Kylie Minogue.

Tey, ið manna Ip-kiss eru Siri Hansen, sang, Eyðun Larsen, keyboard, Andras Toftegaard, guitar, Hugo Leo, bass og Johnny Djurhuus, trummur.

Eyðun Larsen hevur skrivað øll løgini á fløguni, uttan eitt, ið Hugo Leo hevur skrivað. Bólkurin hevur í felag lagt til rættis og Siri hevur skrivað tekstimar, ið eru á enskum, sum allar frágreiðingar á húsnum annars. Heitin á fløguni er stutt og greið og

løgini snúga seg um gerandislív, góðar dagar, surligar dagar, kærleika og kærleiksorg.

Every Day er upptikin í West River Recording í Havn og Regin Toftegaard hevur tikið upp og ljóðblandað. Tutl gevur út fløguna Every Day hjá Ip-kiss.

Tey, ið manna bólkin Ip-kiss, halda, at stíllurin hjá Siri kann sammetast við Madonna og Kylie Minogue

nýggjum føroyskum arbeiðsmarknaðarpolitikki:

1. Fyri tað fyrsta er **útgangsstøðið ein afturvising av liberalistisku filosofíni**, at tær friu marknaðarkreftir, loystar úr øllum teymum, loysa allar trupulleikar. Ongastaðni sum á arbeiðsmarknaðinum elvir hetta til sosialt barbari.

2. Í øðrum lagi halda vit fast við, at **eisini slíkur arbeiðsskapandi politikkur er neyðugur**, har felagskapurin, sum t.d. arbeiðarafeløg, fakkfeløg, bygðin ella kommunan, skal kunna fara undir vinnulig tiltøk, serliga har tað krevst av menningarligum og landspartaligum grundum.

3. Í tríðja lagi er tað **samhaldsfesti í arbeiðsloysipolitikkinum**, har vit halda fast við ta samhaldsføstu inn- og útgjaldsskipanina, móttvegis teim røddum, sum aftur nú eru frammí um at broyta hetta til at útgjaldið skal verða sett í mun til inn-gjaldið.

- Vit halda eisini at tað er skilgott at taka undir við uppskotinum frá fakkfeløgnum um til **hækka útgjaldið** til 90%, kanska samstundis sum tíðin inni í skipanini verður stýtt um so er at útbúgvingar- ella arbeiðs-tilboð kunnu ávísast. Móttvegis afturráðsfordómnum um dovinskup og ábyrgdarloysi, so vísa kann-ingar, at ein høgur dappengasatsur sjá fremur trygg-leika, mobilitet og fleksibil-itet á arbeiðsmarknaðinum: fólk fara ikki at kenna seg so stavnabundin, tær fara at tora betur at royna nakað nýtt - júst hetta verður met-t sum ein ógviliga positivur kappingarparametur.

Í hesum sambandi vendir Javnaðarflokkurin sær imóti ætlanum hjá lands-stýrinum at klóra eftir ognunum hjá ALS til onnur útreiðslukrevjandi endamál, sum nú fólkatryggingargrunn og barnsbúðargrunn, hóast landsstýrisins egnu kassar eru rokaðir. ALS hevur enn tørv á at styrkja seg uppá tær meir fyrri at klára bakkost, sum kunnu koma. Og harafturat hevur ALS tørv á at styrkja sína uppgávu sum **arbeiðs-ávisingargrunnur**, sum ein lyklastovnur á arbeiðsmarknaðinum, bæði til at fáa bilbukt við tí enn alt ov høga arbeiðsloysisnum, og til at skapa og formidla tann neyðuga og stóðugt veksandi tørv á fleksibiliteti á arbeiðsmarknaðinum. Henda uppgávan krevur nógvar meiri ressursir enn í dag eru tókar. Ikki minst tí at arbeiðsmarknaðurin í hesum týðningi skal upp-fatast víðari, har tann inn-lendski føroyski arbeiðs-marknaðurin verður ein in-tegreraður partur av einum víðum norðuratlantiskum arbeiðsmarknaði.

4. Í fjórða lagi er tað **aktivering av teimum sum gerast sosialur útjað-ri ella vera høtt við at verða útblakað, kasserað**. Samstundis sum arbeiðs-loysið er nóg minkað, er tað blivið meir og meir dominað av traditionell-um bólkom, t. d. millum kvinnur, ung, ófaklærð og tæy við óregliligum tilknyti til arbeiðsmarknaðin. Óg tann parturin, sum fær stuð-ul frá Forsorgarskipanini, gerst ein alt stóri partur. Vit kunnu fáa óheppið langtíð-ararbeiðsloysi burtúr.

5. Í fimta lagi skulu vit seta **nókur familju- og javnstøðupolitisk arbeiðs-marknaðarmál**:

- Sum eitt andstøðuupp-skot fingur vit í vár samtykt Barnsbúðarfarloyviskip-anina - nú vantar at fáa grunnin settan á stovn. Hetta er frábært á lög-mansrøðini, men fer tað at ganga av trekt, koyra vit undir málið.

- Átróðkandi er at økja barnaansingarskipanir, so atgongdin til arbeiðsmark-naðin ikki verður darvað av tí.

- Vit mugu fáa í lag aðrar farloyviskipanir at gagna smábarnafamiljunum, m.a. so at menn eins og kvinnur kunnu fáa farloyvi við lut-vísium dagpengaendur-gjaldi, fyrri t.d. í ávisum tíð-arskeiði at kunna fara niður í arbeiðsloði.

- Í hesum sambandi mugu eisini skapast betri møgu-leikar fyrri hálvdags- og partíðararbeiði, eins og fyrri "jobrotations"-skipanum.

- Vit mugu beina mismunin burtur, so at tímalongt for-eldur fáa sama rætt sum fastlønnt at verða heima hjá sjúkum bornum ávíst daga-tal um árið.

- Vit skulu broyta sjúka-dagpeningalógina, so at tímalongt verða javnstillað við fastløn, nú hesi við sátt-málasemjuni fingur lyfti um avtøku av karensdøgnum.

- Vit mugu skapa møguleik-ar fyrri "fjar-arbeiði" við kunningartøkni, so at fólk sum hava serligan tørv á tí, kunna arbeiða heima við hús.

- Sum heild er neyðugt at endurskoða treytirnar hjá smábarnafamiljunum á ar-beiðsmarknaðinum.

6. Í sætta lagi koma **Arbeiðsmarknaðarútbúgvingar**: Nógvan tann týðning-armesti tættur nú og kom-andi er útbúgving av ar-beiðsmegini. T.v.s. arbeiðs-marknaðarútbúgvingar sum **vaksnamannaútbúgvingar** av styttri og longri slag, fyrri tæy sum longu eru á ar-beiðsmarknaðinum, men sum onga ella lítla fôrleik-gevangandi útbúgving hava fingið. Hetta er ikki skeið, sum vanligu eru ógviliga avmarkaði bæði í evni og tíð - men útbúgvingar, sum geva fólk eini fôrleika, ið kann brúkast út um ta ávísu virkið og heimstaðin.

Øll onnur lond rúndan um okkum hava fyrri nógvar harrans dróm síðani tikið til eftirtæktar, at ein víðgand-andi satsing uppá arbeiðs-marknaðarútbúgvingar er so nógva ta týðningarmesta arbeiðsmarknaðarpolitiska tiltakið. Men so er ikki í Føroyum. Her finst yvir-hovur ongin arbeiðsmark-naðarútbúgving. Bert nokur skeið her og der, sum onki hava við útbúgvingar at gera.

Móttvegis flestu granna-londum okkara hava vit eitt stórt tal av fólki, sum yvir-hovur onga fôrleikagevangandi útbúgving hava. Tað mest skriggjandi hópiseysa er stóðin í okkara grundleggj-andi og altavgerandi høv-duvinnu, t.d. at fyrri alt ta ófaklærda fólk í fiskaiðn-áðinum og í havbúnaðar-vinnuni, finnst ongi út-búgvingartilboð, nóg illa okkurt hessini skeið.

7. Í sjeynda lagi er tað **Eftirútbúgvingarskipanir**: Lika so týðningarmikið er at fáa víðkent í øllum vinnum, á øllum fakøkjum,

at stóðug skipan við reglu-ligum eftirútbúgvingartil-boðum er ein neyðug fyrri-treyt fyrri at arbeiðsmegin skal ikki bert varðveita, men eisini menna sín fak-liga fôrleika. Hetta er ein tættur, sum næstan ikki finn-ast avtalur um nakrastaðni á arbeiðsmarknaði okkara.

Hvussu stórir eftirbátar vit eru víðvikjandi útbúg-vingar og eftirútbúgvingartil-boðum til arbeiðsfólk, kann lýsast við at nevna at tað eru heili 90% av øllum donskum fyrirtøkum, sum gjøgum eina almenna út-búgvingarskipan fyrri tað vaksnu arbeiðsstyrkina bjóða arbeiðsfólki teirra eft-irútbúgving. Í 1996 luttók-u soleiðis umleið 1,3 mió. fólk í vaksnamanna- og eft-irútbúgvingum. Tað hevði svarað til eini 11.000 fólk í Føroyum!!!

8. Í áttandi lagi snýr tað seg um at **eggja arbeiðs-gevarar at satsa uppá út-búgving av arbeiðsfólki-num**: Fyri at skunda undir vilja arbeiðsgevaranna at brúka pening uppá útbúg-ving av arbeiðsfólkinum eig-ur man seta tiltøk í verk, ið geva slíkum arbeiðsgevar-um ymiskar fyrrimunir, tað kundi verið skattgittur fyr-imunir ella aðrar.

9. Í niggjunda lagi snýr tað seg um at **viðurskiftini á arbeiðsmarknaðinum koma undir nútímans fyr-skipanir**, sum langt síðani eru kravdar av tøkniligu og fyriskipanarligu menning-ini, og langt síðani eru sett-ar í verk í øllum granna-londnum.

Hetta er fyrst og fremst **arbeiðsumhvørvislógin**, sum landsstýrið nú lovar at fara í holt við. Her fara vit

eisini at koyra undir, hendir onki í bræði.

Og tað er onnur nýggj lóggáva, sum skal **styrkja stóðu arbeiðsfólksins á ar-beiðsmarknaðinum**. M.a. lógaruppskot, sum áður eru sett fram av Verkamanna-fylkingini, t.d.

- um stóðu lóntakaranna í smb. við avhending av virkjum

- um skyldu arbeiðsgevar-ara at bjóða frá í samband um setanartreytir teirra

- um skyldu arbeiðsgevar-ara at bjóða frá í samband við hóppupsagnir

Vit eiga at stuðla tiltøk-um, ið styrkja tann aktiva-leiklutin hjá lóntakarunum á arbeiðsmarknaðinum. M. a. tí stuðla vit fakrøsluni í andstøðu hennara móti at lata seg tvangsbinda við **høvuðsáttalum og ar-beiðsrætti**.

Sum heild eiga vit í øll-um arbeiðsmarknaðarpolit-iskum mállum at stremba eftir at økja tann aktiva-leiklutin hjá portunum á ar-beiðsmarknaðinum. Tí er tað so upplagt, at Løttingið rættar sítt misbrot móti fel-øgnum og móti snum egna lóggávumyndugleika, við skjótast gjørligt at seta lógina um **Yrkisráðið** fyrri Lønjavningargrunnin í gildi.

Endi: Tað mesta av tí, sum her er nevnt, áttu allir flokkar at kunna gingið inn fyrri. Tískil áttu allir hesir tættir at verið tiknið upp í eini semju millum andstøðu og samgongu á ein við-fevnandi arbeiðsmarknað-arpolitiskan reform.

Hans Pauli Strøm,
javnaðartingmaður